

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

De his quæ sequunt[ur] in eode[m] libro Prouerbioru[m], quomodo fere
totus sermo quasi in conflictu sit p[er] oppositione[m] iusti & impij sibi
inuice[m] aduersantiu[m] & co[m]pugnantiu[m], ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

Hæretici in
excusabiles.
Prouer. 9.

fic hæreticus & Iudæus, qui tam cupide tam diligenter se exercet in contentione uerborum, quatenus rationabiliter uideatur astruere, quod Christus ex Maria initium existendi habuerit, & quod de femine Ioseph conceptus fuerit. ¶ Sunt autem inexcusabiles quod sicut habet hic sacræ literæ series, dñā sapientia, postquam ædificauit sibi domū, immolauit uictimas, & miscuit uinū, & proposuit mensam messis ancillis suis, ut uocarent ad arcem & mœnia ciuitatis: nō solū dixit, si quis est paruulus, id est humilis, ueniat ad me, uerū & insipientibus locuta est. Venite & comedite panē meū, & bibite uinū quod miscui uobis. Relinquitē insipientia & uiuite, & ambulate in uis prudentiæ. ¶ Sed quid sequitur? Qui erudit derisorem, ipse sibi iniuriā facit. Et qui arguit impium, generat maculā sibi. Nonne hoc expertæ sunt illæ ancillæ, quas domina sapientia misit? Voluerunt erudire derisore, scilicet populū Iudaicum, & hanc sibi iniuriā fecerunt, quam legimus, & quā eadem sapientia prædixit, ecce ego (inquit) mitto ad uos prophetas & sapientes & scribas, et ex illis occidetis et crucifigetis, et ex illis flagellabit in synagogis uestris, et persequemini de ciuitate in ciuitatem. Voluerunt arguere impium, uidelicet coetum pharisaicum, et hanc maculam generauerunt sibi, quam abhorrent oculi nostri, quia blasphemauerunt spiritū sanctum, qui loquebatur in eis, sicut in Actibus Apostolorum habemus. Exempli gratia. Et contra dicebatur hiis, quæ à Paulo dicebantur, blasphemantes. Quid ergo sequitur? Noli (ait) arguere derisore, ne oderit te. Argue sapientem, et diliget te. Et hoc ita fecerunt, ut dicerent. Vobis oportebat primū loqui uerbū dei, sed quoniā repellitis illud, et indignos uos iudicatis æternæ uitæ, ecce conuertimur ad gentes. Iudæi signa petūt, et Græci sapientiā quærent. Curiose hoc agebant Iudæi, dicendo, quod signū tu facis? quid operaris? et iccirco denotantur nomine derisoris, similes Herodi illi, qui dominū Iesum uidere uolebat, sperās sibi signū aliud quod ab eo fieri. ¶ Diligenter autē Græci sapientiā quæserunt, et inuenerunt et dilexerunt et ad arcem siue ad mœnia ciuitatis eius uocati, uenerunt, et ecce de mensa eius comedunt, et uinum eius bibunt, et hoc modo iustificata est sapientia à filiis suis, quia nec sapientia possit excusari.

Math. 23.

Actuum. 13.

1. Cor. 1.
Iohan. 6.
Luca. 23

Math. 11.

¶ De his que sequuntur in eodem libro prouerbiorum, quomodo fere totus sermo, quasi in cōflictu sit per oppositionem iusti & impij sibi inuicem aduersantium, & compugnantium, secundum quod ait ipsa incarnata sapientia, non ueni pacem mittere, sed gladium. Cap. III.

Liber prouerbiorum p anti thea iusti & impij.

Ecce (ut arbitror) ostium apertum, et intelligentia clarificata est in istam amplitudinem siue multitudinem prouerbiorum Salomonis. Quantum enim quod mirabile spectaculum hic habes quicumque attendis: quantus hic est incursus, quod tuus cōflictus sermonis sapientissimi, consistens in oppositione duorum sibi inuicē aduersantiū, iusti et impij cōtra se inuicem cōpugnantium, per antitheta horum fere totus liber decurrit. Filius sapiens iustificat patrem: stultus uero stultus mœstitia est matri suæ. Non proderūt thesauri impietatis, iustitia uero liberabit à morte. Nō affliget dominus faciem animā iusti, & insidias impiorum subuertet: Sic incipientem opponere oppositiones tam multiplices iusti & impij, siue sapientis & stulti, specta oculis intentis, & tūc demū in hoc spectaculo, oppido delectaberis, si certos noueris terminos iusti & impij, siue iustitiæ & impietatis. ¶ Quæ nam est iustitia nostra, nisi fides nostra? Siue quis est iustus, nisi qui credit: Nam iustus (ait scriptura) ex fide uiuit. Nimirū infidelitas e contra iniustitia est, et iniustus derisor iusti impius est. Pulcherrimū ergo hic est post ædificationē domus, quam per incarnationis mysterium sapientia sibi ædificauit, in cunctis diuisionibus siue oppositionibus libri huius, illum intelligere gladium, de quo ipsa sapientia incarnata dixit. Non ueni pacem mittere, sed gladium. Ex tunc enim maxime, et multo plus quam eatenus, iusti et impij, siue sapientis et stulti, contra semetipsos diuisi: ex suis studijs contrarijs manifesti facti sunt. ¶ In qua nimirum rationabili cōsideratione, illud quoque non minime delectat, quod in initio taliū oppositionū prius oppositæ, cōsistunt. Hinc sapientia mater iustorum, et illinc stultitia mater impiorum. Ait enim. Principium sapientiæ timor domini, et scientia sanctorum prudentia. Per me enim multiplicabuntur dies tui, et addent

Prouer. 10.

Abac. 2.

Math. 10.

Sapientia mater est iustorum stultitia mater impiorum.
Prouer. 9.

& addentur tibi anni uitæ, Statimq; subintulit. Mulier stulta & clamosa, plenaq; illecebris, nihil omnino sciens, sedit in foribus domus suæ super sellam in excelsio urbis loco, ut uocaret transeuntes uiam, & pergètes itinere suo. Quis est paruulus, declinet ad me Et uerborum locuta est. Aquæ furtiuæ dulciores sunt, & panis absconditus suauior. Nominis stultæ mulieris, sine dubio denotat procacem nimisq; loquacem, immo & fallacem sapientiam seculi, extollentem se aduersum sapientiam dei, ex quo tempore maxime illa domum (sicut iam supra dictum est) sibi ædificauit, & immolatis uictimis suis, misit ancillas suas, ut uocarent ad arcem & ad mœnia ciuitatis. ¶ Vtriusq; filiorum fines, scilicet filiorum sapientiæ & filiorum stultitiæ, q̄ diuersi, immo q̄ contrarij fuerint uel sint, sequens libri serie tota series declamare intendit, per antitheta (sicut iam dictum est) huiusmodi filius sapiens lætificat patrem: filius uero stultus mœstitia est matri suæ. Leuemus in directum oculos nostros per omnem mundum, siue in fines orbis terræ, quo exiuit sonus apostolorum, ubi fusus est sanguis martyrum, ubiq; uoce & literis decertauit sapientia patrum orthodoxorum pro gloria domus, quam sibi sapientia ædificauit septemq; eius columnarum, contra stultitiam Iudæorum, aduersus impietatem paganorum, & contra nequitiam hæreticorum: & palam est, quia experimentis horum, quæ ad hoc dicuntur per tot oppositiones sententiarum, omnia plena sunt.

¶ Itē, de oppositione iusti, uidelicet ex fide uiuit: et impij, id est, fidē non habentis, & qualis iecundū eundem librum parabolaz finis utroq; sit. Cap. IIII.

Propositi nostri memores hic itē dicimus, quia liber hic parabolaz siue pro uerbiorum instruit fidem, sequens Ecclesiastes roborat spem, tertius Siraſirim, id est cantica canticorum, & delectat charitatem: per quæ tria reformatur homo ad similitudinem illam, quam proposuit trinitas, dicens, faciamus hominem ad imaginem & similitudinē nostram. ¶ Et manifeste necessaria est ad æternam salutē fides, istud confitens, quia sapientia, quæ hic loquitur, cū deo eram cuncta cōponens, increata est, & nunquam nō fuit: & nihilominus istud sciens, quod eadem sapientia domū sibi ædificauit. Quæ alium non habent sensum, q̄ hæc euangelistæ dicta. In principio erat uerbum omnia per ipsum facta sunt, & uerbum caro factum est & habitauit in nobis. Qui hæc fideliter corde credit ad iustitiam, & ore confitetur ad salutem, ipse est filius sapiens, qui lætificat patrem, filius, quem iustitia liberabit à morte, cuius animam non affliget dominus fame, cuius manus diuitias parat, & congregat in messe, cuius super caput benedictio domini, cuius memoria cum laudibus, cuius os uena uitæ, cuius in labijs inuenitur sapientia, cuius fides substantia diuitis, & urbs fortitudinis est, cuius opus ad uitam, cuius lingua arguetum electum, quem benedictio domini diuitem facit nec afflictio soctabitur ei, huic dabitur desiderium suū & erit quasi fundamentū sempiternū. Nā ecōtra impius, q̄ propter hoc ipm dicitur & est impius, quia nō habet, immo & odit & psequitur hanc iustitiā fidei, quasi tēpestas transiens nō erit & anni eius breuiabuntur: & omnia, quæ copiosissime ex scriptura prosequitur, sup eū cōplebuntur, quoz in hoc libro nouissimū est illud dictū de Antichristo, principe stultoz siue impioz. Et qui stultus apparuit, postq̄ eleuatus in sublime, si eū intellexisset, ori imposuisset manū. ¶ In tribus illis, quibus istud de uno oppositū est, cōsummatio est, laudis iustoz: dum dicit, leo fortissimus bestiaz: ad nullius pauebit occursum: in quo ipm intelligimus Christū. Et gallus succinctus lumbis, qui est omnis ordo p̄dicatoz. Et aries, nec est rex, q̄ resistat ei, in quo intelligimus prælatos omnes qui bene præfuerunt uel præfunt ecclesiis Christi, quoz fidei fortitudinē nullus persequitur uincere potuit, nec ille poterit, qui postq̄ (ut iam dictum est) eleuatus fuerit in sublime, stultus apparebit, in quo cōsummatio est uituperationis impioz.

¶ Itē, de fide quod ipsa sit mulier fortis, de qua in fine eiusdē libri scriptū est, mulierem fortem quis inueniet, procul & de ultimis finibus p̄iectū eius. Cap. V.

OCVNDVM SIT tibi eloquium meum Trinitas sancta, suauis tibi sit laudatio mea, d̄ sanctæ trinitatis similitudo, trina uirtus, fides, spes, et charitas. Gustauit et uidi anima mea quia bona est negotiatio tua, iamq; propero ad exitū libri huius pro uerbiorū, in q̄ (ut itā semel et itē dixi) documēta sunt fidei, quasi pet,

Fines diuersi
iustorum,
& impiorum
Prouer. 19

fortet dilata
Gene. I.

Sapientia in
creata, filius
dei.
Prouer. 8.
Iohan. 1.
Roma. 10.
Prouer. 10.
Filius sapiens
quis dicitur.

Prouer. 30
Cōsummatio
laudis iustoz
in tribus libris

Prouer. 31.